

TÍÐARGREIN

At fólkaræði verður verðandi eitt fólka-ræði

Hallur av Rana stjórnmálafrøðingur

Í kjakinum, sum hevur verið seinastu vikurnar, um hvørt tað er rætt, at einstaklingar røkja bæði ein løgtingssess og ein býráðssess samstundis, hevur sjónarmiðið um, at veljarin hevur ein grundleggjandi demokratiskan rætt at velja millum øll valevnir mangan verið frammi. So seint sum í seinastu viku bar til at lesa hetta sjónarmiðið í eini grein á in.fo, har Kaj Leo Holm Johannesen, fyrrverandi løgmaður, nam við evnið. Greinin ljóðaði:

”Hann spyr, um tað ikki er rímligt, at hann í einum fólkaræði sleppur at spyrja veljaran, um hann kann stilla upp.

– Tað er jú grundsúlan undir fólkaræði okkara, sigur hann (Kaj Leo Holm Johannesen).”

Og so steðgar kjakið vanliga har, tí hvør vil hava sitandi á sær,

at man virkar móti sjálvum fólkaræðinum. Eingin ynskir jú at vera ódemokratiskur.

Tað er tó ein veikleiki við sjónarmiðnum. Okkara fólkaræðisliga skipan verður nevniliga sett í so einfalt upp. Millum annað verður hædd ikki tikið fyri, at føroyska fólkaræðið ikki er eitt beinleiðis fólkaræði, men eitt umboðandi fólkaræði.

Mørk verða sett

Tað er als ikki ókent í umboðandi fólkaræðum, at ávís mørk verða sett fyri at verja sjálvt fólkaræðið móti ov valdmiklum einstaklingum. Tí tá borgarin letur einstøkum persónum vald at gera inntriv í sítt egna liv, er neyðugt at seta nøkur mørk, so eingin fær ov stórt vald yvir lívið hjá einstaka borgaranum. Vit hava tað t.d. í føroyskum landspolitikki, har eingin einstaklingur kann vera tingmaður og landsstýrismaður samstundis, og flestu modernað fólkaræðir

hava eisini okkurt slag av valdsbýti, so at ongan skipan, tað verið seg parlament, stjórn ella dómstólar, fær ov nógv vald.

Professionellir politikarar

Um vit fáa eina gongd í Føroyum, har alsamt fleiri politikarar røkja fleiri politiskar sessir, so er tað ein vandi fyri, at vit fáa eina politiska stætt í Føroyum, ið livir í síni egnu politiskari boblu.

Ein stætt, ið brúkar meginpartin av síni tíð upp á politikk, og dagararnir fara við at møtast við teimum somu persónunum á samgongufundum í Tinganesi, í kaffistovuni í Løgtinginum, til nevndarfundir í býráðnum, til fundir í Kommunufelagnum, til aðalfundir hjá SEV og øðrum kommunalum stovnum o.s.fr. Um onkur heldur, at hetta er at gera ov nógv av, so er hetta longu støðan í dag.

Vandin er fyri, at tað verða teir somu fáu persónarnir, professionellir politikarar, ið koma at hava

síðsta orðið í øllum politiskum málum. Tað verða teir somu fáu persónarnir, ið sleppa at avgera hvussu føroyingar liva sítt liv. Tað verða teir somu fáu persónarnir, ið avgera hvat kommunuskatturin er, hvat landsskatturin er, hvat el-prísurin er o.s.fr. Sostatt verða tað nakrir heilt fáir valdmiklir politikarar, ið fáa víttfevnandi vald at blanda seg upp í privatlívið hjá borgarunum. Tað kvalifiseraða mótspæli, ið tey eiga at fáa frá øðrum fólkavaldum, t.d. millum bygðaráðs/býráðslimir og løgtingslimir, hvørur, tí tað eru tey somu fólkin, ið taka avgerðirnar báðu megina borðið. Hin móguleikin, tá man avmarkar móguleikan fyri at fólk sita í fleiri fólkavaldum sessum er, at man fær eina breiða víftu av føroyingum, ið umboða fleiri samfelagsbólkar og sjónarmið, deild yvir fleiri sessir í politisku skipanini. Fólk ið sjálvt verður betri umboðað, tá fleiri fólk sleppa framat.

Væl etableraður hugsunarháttur

Sum skipanin er skrúva saman, so er tað tó ikki skeivt at velja ein persón í fleiri politiskar sessir. Í tí hava Kaj Leo Holm Johannesen og onnur rætt. Tað er veljarin, ið avgerð tað. Men niðurstøðan er ov grunn, tá sagt verður, at tað er ein avmarking av grundsúluni í fólkaræðinum, um man metir tað vera skeivt, at einstaklingar bjóða seg fram at røkja fleiri sessir. Tvørturímóti, so er tað ein demokratiskur hugsunarháttur, ið er væl etableraður í flestu fólkaræðisligum samfeløgum. Ein hugsunarháttur, ið hevur til endamáls at verja fólkaræðið, við at tryggja, at fólkaræðið verður verðandi eitt fólka-ræði.

VIÐMERKING

Fær Løgtingið nú kortini rætta feil Jesusar

Jógván Kallsoy Mørkøre
Eiði

Tá ið hann í Markus 10-7 segði:
Tí skal maðurin fara frá faðir sínum og móðir síni og halda seg til konu sína.

Um so er, hvør er nøgdur - tey sum halda at tíðin er

farin frá orðum Jesusar ella tey sum ikki siga so.

Sjálvt um hettar er sett fram sum ein spurningur, so stendur eingin mær til svars, men fara tey sum avgerðina tóku inn í loynikamari, so fáa tey uttan iva svar.